

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 19 czerwca 2023 r.

WK-II.1611.1.2023

Pani

Aurelia Michałowska

Mazowiecki Kurator Oświaty

Kuratorium Oświaty

w Warszawie

Al. Jerozolimskich 32

00-024 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 1 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹ oraz art. 6 ust. 4 pkt 1 ustawy o kontroli w administracji rządowej² panie: Agata Jastrzębska – główny specjalista, Aneta Gadomska – Kierownik Oddziału Organizacji i Kontroli Wewnętrznej³ w Wydziale Kontroli Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadziły w okresie od 20 marca do 5 maja 2023 r. kontrolę planową w Kuratorium Oświaty w Warszawie (dalej KO lub Kuratorium), z siedzibą przy Al. Jerozolimskich 32.

Przedmiot kontroli obejmował realizację Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2021-2025, w okresie od 1 listopada 2021 r. do dnia kontroli.

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z dnia 12 czerwca 2023 r., do którego nie wniesiono zastrzeżeń, przekazuję Pani Kurator wystąpienie pokontrolne.

W kontrolowanym okresie strukturę organizacyjną, w tym wykaz komórek organizacyjnych oraz ich zadania, wykaz stanowisk kierowniczych, a także wykaz szkół i placówek, nad którymi Mazowiecki Kurator Oświaty (dalej MKO lub Kurator) sprawuje nadzór

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r., poz. 224).

³ Uczestniczyła w czynnościach kontrolnych do 24 marca 2023 r.

pedagogiczny określał Regulamin Organizacyjny Kuratorium Oświaty w Warszawie zatwierdzony przez Wojewodę Mazowieckiego 28 maja 2018 r. zmieniony zarządzeniem Nr 125 z dnia 27 maja 2019 r. (dalej RO KO).

Kontrolowane zagadnienia, zgodnie z RO KO, realizowały:

- Wydział Informacji i Programów Rządowych – w zakresie wykonywania zadań Kuratorium związanych z realizacją programów rządowych we współpracy z właściwymi wydziałami i innymi podmiotami – § 26 ust. 2 pkt 22,
- Główny Księgowy – w zakresie wykonywania dyspozycji środkami pieniężnymi, dokonywania wstępnej kontroli zgodności operacji gospodarczych i finansowych z planem finansowym oraz kontroli kompletności i rzetelności dokumentów dotyczących operacji gospodarczych i finansowych – § 29 pkt 2-4,
- Zespół Finansowo-Księgowy – w zakresie opracowania propozycji podziału środków dla jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych z rezerw celowych budżetu państwa oraz rozliczania pod względem finansowym programów rządowych, dotacji i środków udzielonych z rezerw celowych – § 30 pkt 4 i 5,
- Zespół Obsługi Prawnej – w zakresie opiniowania projektów umów – § 31 pkt 3.

W badanym okresie pracą jednostki kierowali:

- Pani Aurelia Michałowska – Mazowiecki Kurator Oświaty powołana na stanowisko z dniem 14 marca 2016 r.⁴,
- Pani Dorota Skrzypek – I Mazowiecki Wicekurator Oświaty powołana na stanowisko z dniem 25 kwietnia 2016 r.⁵,
- Pan Krzysztof Wiśniewski – II Mazowiecki Wicekurator Oświaty powołany na stanowisko z dniem 11 lutego 2019 r.⁶

W trakcie kontroli dokonano następujących ustaleń:

I. Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025 (dalej Program) jest kolejną edycją wieloletniego programu, nakierowanego na wzmocnienie czytelnictwa w Polsce oraz modernizację bibliotek. Program ma za zadanie wspieranie rozwoju czytelnictwa poprzez

⁴ Powołanie Nr DJE-WNP.012.15.2016.IJ.2 z 10 marca 2016 r.

⁵ Powołanie Nr DKO-WNP.012.8.2016.IJ.4 z 19 kwietnia 2016 r.

⁶ Powołanie Nr DKO-WNP.012.6.2019.DB z 5 lutego 2019 r.

wzmacnianie roli bibliotek publicznych, szkolnych i pedagogicznych jako lokalnych ośrodków życia społecznego, stanowiących centrum dostępu do kultury i wiedzy. Jest kontynuacją programu z lat 2016–2020.

Ze względu na skalę oddziaływania, jest to jeden z największych programów Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego przygotowany we współpracy z Ministerstwem Edukacji i Nauki (dalej MEiN). Program realizowany jest na podstawie uchwały w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025”⁷.

Główny cel Programu – rozwój czytelnictwa w Polsce oraz wzmocnienie roli bibliotek publicznych – współtworzą cztery cele szczegółowe, z których każdy posiada odrębny priorytet, tj.:

- Priorytet 1 – poprawa oferty bibliotek publicznych, realizowany przez Bibliotekę Narodową. Dzięki umożliwieniu zakupu i zdalnego dostępu do nowości wydawniczych oferta bibliotek publicznych zostanie wzbogacona, zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami czytelników, którzy za sprawą usług zdalnego dostępu do książek w formatach e-booków, audiobooków i synchrobooków, będą mogli skorzystać z niej o każdej porze. Ponadto rozbudowa zintegrowanego systemu zarządzania zasobami bibliotek publicznych ułatwi dostęp do informacji o zbiorach polskich bibliotek użytkownikom z całego kraju.
- Priorytet 2 – inwestycje w infrastrukturę bibliotek publicznych, realizowany przez Instytut Książki. Dzięki inwestycjom, szczególnie w gminach wiejskich, pomieszczenia bibliotek staną się bardziej kompatybilne z potrzebami seniorów, osób z dysfunkcjami, a także rodzin z małymi dziećmi. Na wzmocnienie potencjału bibliotek publicznych wpłyną dofinansowania na zadania takie jak nowa aranżacja przestrzeni, modernizacja budynków, przebudowa, czy zakup wyposażenia.
- Priorytet 3 – zakup nowości wydawniczych do placówek wychowania przedszkolnego, bibliotek szkolnych i pedagogicznych, koordynowany przez MEiN, które wykonuje powyższe zadanie przy pomocy wojewodów i kuratorów oświaty lub ministrów. Celem Programu jest wspieranie organów prowadzących placówki wychowania przedszkolnego, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, artystyczne, szkoły działające w ramach Ośrodka Rozwoju Polskiej Edukacji za Granicą (dalej ORPEG)⁸

⁷ Uchwała Nr 69/2021 Rady Ministrów z dnia 21 maja 2021 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025”. (dalej uchwała - M.P. z 15 czerwca 2021 r. poz. 566).

⁸ Za wykonanie powyższego zadania odpowiada bezpośrednio MEiN z pominięciem wojewody.

oraz biblioteki pedagogiczne w obszarze rozwijania zainteresowań dzieci i młodzieży przez promowanie i wspieranie rozwoju czytelnictwa. Szczególny nacisk został położony na budowanie nawyków czytelniczych wśród dzieci w wieku przedszkolnym oraz wzmocnienie aktywności czytelniczej uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Ma temu sprzyjać zwiększenie dostępu dzieci w wieku przedszkolnym oraz szkolnym do nowości wydawniczych w placówkach wychowania przedszkolnego, bibliotekach szkolnych i pedagogicznych. Otrzymane z budżetu środki, będą przeznaczone na: zakup nowości wydawniczych, zakup wyposażenia do bibliotek szkolnych i pedagogicznych oraz realizację działań promujących czytelnictwo – w tym zakup nagród dla uczniów biorących udział w akcjach promujących czytelnictwo, organizację spotkań autorskich, wystaw, konkursów.

- Priorytet 4 – rozwijanie funkcjonalności bibliotek jako instytucji działających na rzecz integracji społecznej oraz promocja Programu, koordynowany przez Narodowe Centrum Kultury. Biblioteki są nie tylko miejscami gromadzenia książek, lecz także centrami spotkań lokalnych społeczności. W bibliotekach mieszkańcy mogą podejmować nowe aktywności, spędzać czas wolny, czy uczestniczyć w wydarzeniach kulturalnych. Udzielone dofinansowania mają służyć realizacji projektów edukacyjno-animacyjnych. Istotnym elementem współpracy będzie podnoszenie kompetencji pracowników bibliotek (związanych z rozpoznawaniem potrzeb lokalnych społeczności) oraz nawiązywanie lokalnych partnerstw i aktywizacja społeczności.

Na realizację Priorytetu 3 Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025, z budżetu państwa przeznaczono 138 410 000 zł, w tym: w 2021 r. – 20 150 000 zł, w 2022 r. oraz 2023 r. – po 29 550 000 zł, a w 2024 r. i 2025 r. – po 29 580 000 zł. Z powyższego priorytetu mogą skorzystać:

1. publiczne i niepubliczne przedszkola oraz oddziały przedszkolne w publicznych i niepublicznych szkołach podstawowych,
2. publiczne i niepubliczne: szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe, (z wyłączeniem branżowych szkół II stopnia, szkół dla dorosłych i szkół policealnych prowadzących kształcenie w formie stacjonarnej lub zaocznej), szkoły artystyczne realizujące kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej lub liceum ogólnokształcącego,

3. szkoły polskie oraz szkoły i zespoły szkół w Polsce oraz przy przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych i przedstawicielstwach wojskowych Rzeczypospolitej Polskiej działające w ramach ORPEG,
4. publiczne i niepubliczne biblioteki pedagogiczne.

Udzielenie wsparcia finansowego ze środków budżetu państwa następuje w formie dotacji celowej. Wsparcie finansowe udzielane jest na podstawie rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3⁹. Wysokość wsparcia może wynosić do 80% kosztów realizacji zadania, a wkład własny (finansowy lub rzeczowy) jest wymagany w wysokości co najmniej 20% kosztów realizacji dotowanego zadania.

Wsparcie finansowe może być udzielone na:

- zakup książek będących nowościami wydawniczymi,
- realizację działań promujących czytelnictwo,
- zakup nowych elementów wyposażenia do bibliotek szkolnych lub bibliotek pedagogicznych w tym: zakup sprzętu komputerowego do wykorzystania przez nauczyciela bibliotekarza, zakup oprogramowania dla bibliotek, zakup czytników e-booków, zakup elementów wyposażenia wnętrza biblioteki, w szczególności regałów, półek, biurek, szaf, foteli i elementów oświetlenia.

W imieniu beneficjenta końcowego tj. placówki wychowania przedszkolnego, szkoły i biblioteki pedagogicznej wniosek o udzielenie dofinansowania składa organ prowadzący, a w przypadku szkół działające w ramach ORPEG – dyrektor ośrodka, który ma prawo złożyć tylko 1 wniosek w danym naborze, przy czym wnioskiem mogą zostać objęte wszystkie lub wybrane placówki prowadzone przez dany organ.

Zadanie jest realizowane od dnia jego rozpoczęcia określanego w umowie o dofinansowanie do końca roku budżetowego, w którym zostało przyznane wsparcie, z tym że działania promujące czytelnictwo są prowadzone do końca roku szkolnego następującego po roku szkolnym, w którym rozpoczęła się realizacja Programu.

Wysokość wsparcia finansowego wynosi:

1. dla placówek wychowania przedszkolnego, do których uczęszcza:
 - nie więcej niż 25 dzieci – 1 500 zł,
 - od 26 do 75 dzieci – 2 500 zł,
 - więcej niż 75 dzieci – 3 000 zł;

⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków, form i trybu realizacji Priorytetu 3 „Narodowego programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025” (dalej rozporządzenie w sprawie Priorytetu 3)

2. dla szkół i szkół w ORPEG, w których liczba uczniów wynosi:
 - nie więcej niż 70, z wyjątkiem szkół polskich – 3 000 zł,
 - od 71 do 170, z wyjątkiem szkół polskich – 4 000 zł,
 - więcej niż 170, z wyjątkiem szkół polskich – 12 000 zł;
3. dla bibliotek pedagogicznych – 3 000 zł;
4. dla szkół polskich, w których liczba uczniów wynosi:
 - nie więcej niż 70 – 2 500 zł,
 - od 71 do 170 – 3 000 zł,
 - więcej niż 170 – 4 500 zł.

Oceny wniosków organów prowadzących dokonuje powołany przez wojewodę Zespół do oceny złożonych wniosków (dalej Zespół) odrębnie w odniesieniu do poszczególnych placówek wychowania przedszkolnego oraz szkół i bibliotek pedagogicznych ujętych we wniosku o udzielenie wsparcia finansowego. Wojewoda podejmuje decyzje o udzieleniu wsparcia organom prowadzącym, w ramach kwoty środków budżetu państwa przyznanych na dane województwo, wskazując placówki wychowania przedszkolnego, szkoły i biblioteki pedagogiczne wraz z wysokością udzielanego wsparcia finansowego. W ramach kwoty środków budżetu państwa przyznanych na dane województwo, nie mniej niż 30 % kwoty przyznawane jest placówkom wychowania przedszkolnego. Wsparcie finansowe udzielane jest w pierwszej kolejności organom, w odniesieniu do których w poprzednich latach realizacji Programu wsparcie finansowe nie zostało udzielone.

Organ prowadzący szkołę, szkołę w ORPEG lub bibliotekę pedagogiczną, który otrzymał wsparcie finansowe, przeznacza nie mniej niż 50% kwoty wsparcia finansowego otrzymanego na daną placówkę na zakup książek.

Zadania związane z realizacją Priorytetu 3 Programu należące do właściwości wojewody realizowano w Kuratorium na podstawie zawartego 15 października 2021 r. pomiędzy Wojewodą Mazowieckim a MKO *Porozumienia w sprawie powierzenia Mazowieckiemu Kuratorowi Oświaty zadań wynikających z wieloletniego „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025”* (dalej Porozumienie). Wojewoda powierzył Kuratorowi zadania określone w rozporządzeniu w sprawie Priorytetu 3 oraz zobowiązał go do sprawowania nadzoru nad ich realizacją, w zakresie przestrzegania zasad wydatkowania przekazanych z budżetu państwa na obsługę Programu środków.

Dane statystyczne dotyczące liczby publicznych i niepublicznych szkół i placówek znajdujących się w województwie mazowieckim, uprawnionych do udziału w programie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Dane statystyczne dotyczące placówek oświatowych.

Lp.	Rodzaj placówki	Liczba
1.	Szkoły podstawowe, ponadpodstawowe, artystyczne i ORPEG	2962
2.	Placówki wychowania przedszkolnego, w tym:	3491
2a	- szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi	1183
2b	- przedszkola	2308
3.	Biblioteki pedagogiczne	31
4.	Razem	6484

Do chwili obecnej z „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025” skorzystało:

Tabela 2. Dane statystyczne dotyczące korzystania z Programu w województwie mazowieckim.

Lp.	Rodzaj placówki	Liczba podmiotów, dla których organy prowadzące złożyły wnioski			Liczba podmiotów, które otrzymały wsparcie finansowe		
		2021	2022	2023	2021	2022	2023
1.	Szkoły	508	1082	918	301	401	441
2.	Placówki wychowania przedszkolnego	302	758	539	229	367	334
3.	Biblioteki pedagogiczne	0	23	5	0	17	5
4.	Razem	810	1863¹⁰	1462	530	785	780

II. Realizacja zadań w ramach Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025”

Zadania w ramach Priorytetu 3 Programu Kurator realizował m.in. poprzez:

- przyjmowanie wniosków o udzielenie wsparcia finansowego organów prowadzących placówki wychowania przedszkolnego, szkoły i biblioteki pedagogiczne w terminie do 20 listopada każdego roku,
- przygotowanie i przekazanie ministrowi właściwemu ds. oświaty i wychowania

¹⁰ W przypadku wniosku 1 organu prowadzącego nie można było określić jakiego rodzaju placówki oświatowej wniosek dotyczy.

- zbiorczej informacji o wysokości wnioskowanych kwot wsparcia finansowego,
- powołanie i zapewnienie odpowiednich warunków pracy Zespołowi do oceny złożonych wniosków,
 - podejmowanie decyzji o udzieleniu wsparcia finansowego organów prowadzących placówki wychowania przedszkolnego, szkoły i biblioteki pedagogiczne, w ramach kwoty środków budżetu państwa przypadających na województwo mazowieckie,
 - publikowanie wykazu organów prowadzących wraz z wysokością udzielonego wsparcia uwzględniając podmioty objęte wsparciem na stronie Biuletynu Informacji Publicznej KO,
 - zawieranie w imieniu Wojewody umów dotacji w celu realizacji zadań w ramach Priorytetu 3 Programu oraz rozliczanie środków budżetu państwa przekazanych na powyższy cel,
 - dokonanie oceny efektów realizacji zadań w danym roku, a także sporządzanie zbiorczych sprawozdań i informacji.

Zgodnie z przekazanymi przez MKO danymi statystycznymi w okresie objętym kontrolą uprawnione podmioty zlokalizowane na terenie województwa mazowieckiego złożyły do Kuratorium za pośrednictwem organów prowadzących 415 wniosków o udzielenie wsparcia finansowego na realizację zadania w ramach Priorytetu 3 Programu, z czego:

- 11 wniosków na łączną kwotę 181 863,12 zł złożono po terminie (wnioski obejmowały 47 podmiotów),
- 404 wnioski na łączną kwotę 10 595 194,00 zł złożono w terminie wynikającym z rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3 (wnioski obejmowały 1817 podmiotów), jednak 165 z nich (wnioski obejmowały 606 podmiotów) było niepełnych i nie podlegało ocenie, zgodnie z § 9 ust. 3 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3. Pozostałe wnioski podlegały ocenie merytorycznej.

Ze względu na ograniczoną wysokość środków przeznaczonych na realizację programu w województwie mazowiecki, wsparcie otrzymały podmioty, które uzyskały najwyższą możliwą liczbę punktów i nie otrzymały wsparcia finansowego w poprzednim roku, co wypełniało dyspozycje zawartą w § 11 ust. 1 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3.

W 2022 roku 785 szkół, placówek wychowania przedszkolnego i bibliotek pedagogicznych (wnioski złożone przez 208 organów prowadzących) otrzymało dofinansowanie w ramach Priorytetu 3 Programu o łącznej wartości 4 247 260 zł.

Działania MKO związane z realizacją zadań w ramach Priorytetu 3 Programu nie były poddane analizie przez pracowników Kuratorium w ramach kontroli wewnętrznych czy audytów. Powyższa działalność nie była również kontrolowana przez organy zewnętrzne. Wojewoda, ani pracownicy Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (dalej MUW) nie badali również, w ramach prowadzonego nadzoru, dokumentów ani innych nośników informacji, które mają lub mogą mieć znaczenie dla oceny prawidłowości wykonywania Programu w ramach prowadzonego nadzoru, w oparciu o zapisy § 3 ust. 3 Porozumienia.

Nie wystąpiły przypadki:

- złożenia wniosków niedotyczących realizacji zadań wymienionych w § 2 ust. 2 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3,
- złożenia przez jeden organ prowadzący kilku wniosków o udzielenie wsparcia finansowego,
- rozpatrywania wniosków złożonych po terminie określonym w § 7 ust. 3 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3.

Czynnościami kontrolnymi objęto:

- dokumentację, związaną z uzyskaniem wsparcia finansowego przez 17 szkół/placówek wychowania przedszkolnego (10 organów prowadzących) – tj. 5% organów prowadzących, które uzyskały wsparcia finansowe. Analizie poddano dokumentację co 20 organu prowadzącego znajdującego się na *Wykazie placówek wychowania przedszkolnego, szkół i bibliotek pedagogicznych, którym zostało udzielone wsparcie finansowe w ramach „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0” w 2022 roku* zaczynając od dziesiątego organu prowadzącego,
- dokumentację 8 szkół/placówek wychowania przedszkolnego (5 organów prowadzących), których nie objęto w 2022 r. przedmiotowym wsparciem, w tym:
 - 6 placówek (3 organów prowadzących), które nie spełniły wymogów. Poddane analizie wnioski dotyczące 5 szkół/placówek wychowania przedszkolnego zawierały niepełne informacje, a 1 wniosek złożony został po terminie określonym w § 7 ust. 3 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3,
 - 2 placówek (2 organów prowadzących), które pomimo spełnienia wymogów, nie otrzymały dofinansowania ze względu na niewystarczającą liczbę uzyskanych punktów lub otrzymane wsparcie finansowe w poprzednim roku.

Doboru próby w obu przypadkach dokonano w sposób losowy z okazanych podczas kontroli załączników nr 2 i 3 do *Protokołu z posiedzenia Zespołu powołanego przez*

Mazowieckiego Kuratora Oświaty do oceny wniosków o udzielenie wsparcia finansowego w ramach realizacji Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0” złożonych na rok 2022.

W sprawie wewnętrznych regulacji związanych z realizacją zadań w ramach Priorytetu 3 Programu I Mazowiecki Wicekurator Oświaty (dalej Wicekurator) w piśmie z 17 marca 2023 r. złożył następujące wyjaśnienia: *„Wykonywanie poszczególnych zadań związanych z realizacją programów rządowych wynika z Regulaminu Organizacyjnego Kuratorium Oświaty w Warszawie, w zakresie poszczególnych komórek urzędu. Realizacja działań wynikających z programu odbywa się w oparciu o szereg aktów prawnych m. in. w zakresie danego programu rządowego Uchwała i Rozporządzenie, jak również w zakresie spraw finansowych (ustawa o finansach publicznych, ustawa o rachunkowości, wewnętrzna procedura w zakresie polityki rachunkowości). Obowiązująca procedura jest wystarczająca, a rozporządzenie nie nakłada obowiązku tworzenia dodatkowych procedur. Ponadto wewnętrzne regulacje w zakresie obiegu dokumentów określone są m.in. w Zarządzeniu Nr 79 Mazowieckiego Kuratora Oświaty z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie systemów wykonywania czynności kancelaryjnych w Kuratorium Oświaty w Warszawie. Procedura ta obejmuje również dokumentację związaną z realizacją poszczególnych programów rządowych, w tym również programu „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0.”*

Powyższa regulacja odnosi się wyłącznie do czynności kancelaryjnych i archiwizacyjnych w zakresie dokumentacji dotyczącej Programu.

Zgodnie z informacją przekazaną 28 marca 2023 r. do obsługi programu nie wykorzystywano dodatkowych systemów informatycznych.

MKO zarządzeniami: Nr 39 z 27 września 2021 r., Nr 50 z 18 listopada 2021 r., Nr 7 z 15 lutego 2022 r. oraz Nr 13 z 13 lutego 2023 r.¹¹ powołał Zespół do oceny wniosków o udzielenie wsparcia finansowego w ramach realizacji Priorytetu 3 Programu, którego zadaniem była ocena wniosków o udzielenie wsparcia finansowego w terminie wynikającym z rozporządzenia oraz sporządzenie protokołu o którym mowa w § 10 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3 i przedłożenie go Kuratorowi.

W okresie objętym kontrolą Zespół składał się :

- od 27 września 2021 r. do 17 listopada 2021 r. z 7 osób – 6 pracowników KO oraz pracownika MUW,

¹¹ Zarządzenia w sprawie powołania Zespołu do oceny wniosków o udzielenie wsparcia finansowego w ramach realizacji Priorytetu 3 „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021–2025”.

- od 18 listopada 2021 r. do 14 lutego 2022 r. z 10 osób – 9 pracowników KO oraz pracownika MUW,
- od 15 lutego 2022 r. do 12 lutego 2023 r. z 9 osób – 8 pracowników KO oraz pracownika MUW,
- od 13 lutego 2023 r. z 10 osób – 9 pracowników KO oraz pracownika MUW,

co wypełniało dyspozycje zawartą w § 8 ust. 2 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3.

W dniu 28 marca 2023 r. Kurator podał, że *„Zapewnienie obsługi Zespołu powołanego o oceny wniosków w ramach programu, polegało na realizacji następujących działań.; m.in.:*

- *organizacja miejsca posiedzenia Zespołu,*
 - *ustalenie terminów posiedzeń Zespołu, mając na uwadze dotrzymywanie terminów realizacji zadań wynikających z harmonogramu,*
 - *zapewnienie materiałów biurowych,*
 - *zapewnienie obsługi technicznej dla Zespołu,*
 - *zapewnienie sprzętu niezbędnego do pracy Zespołu,*
 - *przygotowanie dokumentacji niezbędnej do pracy Zespołu, dotyczącej Programu: m. in. wnioski (zeskanowane, zarejestrowane, uporządkowane i posegregowane w teczkach), wydruk wniosków złożonych za pośrednictwem platformy ePUAP, wydruk kart oceny,*
 - *wydruk aktów prawnych regulujących zasady realizacji programu, innych niezbędnych dokumentów,*
 - *wsparcie w zakresie interpretacji zapisów rozporządzenia i uchwały,*
 - *przedłożenie członkom Zespołu sprawozdawczości z realizacji Programu za poprzedni rok budżetowy (omówienie sprawozdania z poprzedniej edycji Programu),*
 - *wsparcie w zakresie weryfikacji podpisów na wnioskach przesyłanych przez platformę ePUAP,*
- udzielanie bieżących informacji dotyczących realizacji Programu.”*

II.1. Ocena wniosków przez Zespół

W toku kontroli ustalono, że wnioski dotyczące podmiotów, którym przyznano dofinansowanie zawierały elementy wskazane w § 7 ust. 3 rozporządzeniu w sprawie Priorytetu 3, tj. m. in.:

- nazwę, adres siedziby, numer telefonu, e-mail, adres strony www., numer REGON i NIP organu prowadzącego,

- szczegółowe dane dotyczące powyższych podmiotów, w tym: numery placówek wychowania przedszkolnego, szkół lub bibliotek pedagogicznych w Rejestrze Szkół i Placówek Oświatowych, numery REGON, liczbę uczniów/dzieci według stanu na dzień 30 września 2021 r., opis dotyczący aktualnego księgozbioru podmiotów wnioskujących oraz określenie ich potrzeb w zakresie zakupu książek, opis planowanych działań promujących czytelnictwo, opis planowanych działań wskazujących na współdziałanie w środowisku lokalnym, a w przypadku szkół i bibliotek pedagogicznych również opis dotyczący aktualnego wyposażenia bibliotek oraz potrzeb w zakresie zakupu elementów wyposażenia,
- wnioskowaną łączną kwotę wsparcia finansowego wraz z informacją o finansowym wkładzie własnym w wysokości co najmniej 20% kwoty kosztów realizacji zadania oraz informacją czy w odniesieniu do danej placówki wychowania przedszkolnego, szkoły lub biblioteki pedagogicznej wsparcie finansowe zostało udzielone w poprzednich latach realizacji Programu.

Każdorazowo wnioski zawierały: wykaz placówek wychowania przedszkolnego, szkół lub bibliotek pedagogicznych objętych wnioskiem oraz klasyfikację budżetową.

Wysokość wnioskowanego wsparcia finansowego oraz udział wkładu własnego przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Wysokość wnioskowanego wsparcia finansowego oraz udział wkładu własnego.

L.p.	Organ prowadzący	Nazwa szkoły/placówki wychowania przedszkolnego	Liczba dzieci	Wnioskowana kwota wsparcia finansowego	Kwota wsparcia wynikająca z rozporządzenia	wkład własny	Uwagi
Gminy, które otrzymały wsparcie finansowe z „ Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0” w 2022 r.							
1.	Gmina Brańczyk	Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Porębie	130	4000	4000 §5 pkt 3	1000	
2.	Gmina Góra Kalwaria	Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Czersku	172	12000	12000 §5 pkt 4	3000	
3.	Miasto Kobyłka	Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Dwujęzycznymi nr 1 im. Zofii Nałkowskiej w Kobyłce	845	12000	12000 §5 pkt 4	4500	Wkład własny wynosił powyżej 20%
4.	Gmina Mała Wieś	Samorządowe Przedszkole z oddziałem	120	3000	3000 §5 pkt 1 lit. c	750	

		integracyjnym w Małej Wsi					
5.		Szkoła Podstawowa im. Wincentego Hipolita Gawareckiego w Małej Wsi	266	12000	12000 §5 pkt 4	3000	
6.		Szkoła Podstawowa w Dzierżanowie	42	3000	3000 §5 pkt 2	750	
7.		Oddział Przedszkolny w Szkole Podstawowej w Dzierżanowie	10	1500	1500 §5 pkt 1 lit. a	375	
8.		Oddział Przedszkolny w Szkole Podstawowej w Podgórzu	25	1500	1500 §5 pkt 1 lit. a	375	
9.		Szkoła Podstawowa w Podgórzu	78	4000	4000 §5 pkt 3	1000	
10.	Gmina Orońsko	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Ciepłej	78	4000	4000 §5 pkt 3	1000	
11.	Gmina Radzanów	Przedszkole Publiczne w Radzanowie	87	2880	3000 §5 pkt 1 lit. c	720	Wnioskowano o mniejszą kwotę niż wynosił limit
12.	Gmina Sochaczew	Szkoła Podstawowa w Feliksowie	137	4000	4000 §5 pkt 3	1000	
13.		Szkoła Podstawowa im. Janusza Kusocińskiego w Wyczółkach	81	4000	4000 §5 pkt 3	1000	
14.	Gmina Wyszaków	Przedszkole nr 1 w Wyszakowie	229	3000	3000 §5 pkt 1 lit. c	750	
15.	Powiat Ostrowski	Technikum nr 1 w Zespole Szkół im. St. Staszica w Małkini Górnej	271	4500	12000 §5 pkt 4	1125	Wnioskowano o mniejszą kwotę niż wynosił limit
16.		Technikum nr 2 im. Powstańców Styczniowych w Ostrowi Mazowieckiej	370	4500	12000 §5 pkt 4	1125	Wnioskowano o mniejszą kwotę niż wynosił limit
17.	La Fontaine S.C. Anna Nowacja-Devillard, Kaja Olechowska	Polsko-Francuska Niepubliczna Szkoła Podstawowa La Fontaine	265	12000	12000 §5 pkt 4	4500	Wkład własny wynosił powyżej 20%
Gminy, które nie otrzymały wsparcie finansowe z „ Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0” w 2022 r.							
18.	Gmina Baboszewo	Oddział Przedszkolny w Szkole Podstawowa im. J. Brodeckiego w Polesiu	Wniosek nie podlegał ocenie – Kwoty podane we wniosku były inne niż kwoty wynikające z wykazu				

19.		Szkoła Podstawowa im. J. Wybickiego w Baboszewie					
20.		Szkoła Podstawowa w Mystkowie					
21.		Przedszkole w Baboszewie					
22.	Gmina Rybno	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przedszkolnymi im. Z. Pruskiego w Rybnie	Wniosek nie podlegał ocenie – brak wykazu				
23.	Elżbieta Sternal	Akademickie liceum ogólnokształcące	Wniosek nie podlegał ocenie – brak wykazu, wniosek złożony po terminie				
24.	Gmina Białobrzegi	Publiczne Przedszkole nr 1 im. Jasia i Małgosi w Białobrzegach	124	3000	3000 §5 pkt 1 lit. c	750	Z dofinansowania skorzystano w poprzednim roku
25.	Gmina Magnuszew	Szkoła Podstawowa im. Hetmana Jana Zamojskiego w Magnuszewie	340	12000	12000 §5 pkt 4	3000	Wskazano wydatek niekwalifikowany – xxxxxxxxxx xxxxxxxxxx

Poddana kontroli dokumentacja wskazywała, że:

- organy prowadzące placówkę wychowania przedszkolnego, czy szkołę ubiegały się w złożonych wnioskach o dofinansowanie o maksymalną kwotę wsparcia finansowego, jaka przysługuje danej jednostce zgodnie z § 5 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3. Jedynie w przypadku 1 placówki wychowania przedszkolnego oraz 2 szkół organ prowadzący wnioskował o mniejszą kwotę dofinansowania, niż wynosił limit. Gmina Radzanów wnioskowała o 2880 zł, mimo iż zgodnie z § 5 pkt 1 lit. c rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3 maksymalna wysokość wsparcia finansowego dla placówek wychowania przedszkolnego, do których uczęszcza więcej niż 75 dzieci wynosiła 3000 zł, natomiast Powiat Ostrowski wnioskował o 4500 zł dla każdej ze szkół, mimo iż zgodnie z § 5 pkt 4 rozporządzenia maksymalna wysokość wsparcia finansowego dla szkół, w których liczba uczniów była większa niż 170 wynosiła 12000 zł;
- w przypadku 2 wniosków¹² deklarowana kwota finansowego wkładu własnego przekraczała 20% kwoty kosztów realizacji zadania objętego wsparciem finansowym, natomiast w pozostałych przypadkach wynosiła równo 20%, czym wypełniono obowiązek, o którym mowa w § 4 ust. 3 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3;

¹² Wnioski złożone przez Miasto Kobyłka oraz La Fontaine S.C.

- wnioski podpisane zostały w 7 przypadkach (14 placówek) przez wójta gminy, burmistrza, starostę lub współnika spółki cywilnej będącej organem prowadzącym szkołę, którzy podpisali równocześnie *Wykaz placówek wychowania przedszkolnego, szkół, bibliotek pedagogicznych wnioskujących o udzielenie wsparcia finansowego* – załącznik nr 1 do wniosku oraz *Klasyfikację budżetową* – załącznik nr 2 do wniosku. 3 wnioski¹³ (3 placówki) złożone za pośrednictwem platformy ePUAP zawierały podpis elektroniczny osoby upoważnionej;
- wszystkie poddane analizie wnioski złożone zostały na formularzach dostępnych na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, jednakże żaden nie zawierał numeru wniosku, ani daty wpływu wniosku do właściwego organu w miejscu na to przeznaczonym. Ponadto 1 z wniosków składanych elektronicznie¹⁴ nie zawierał pieczęci organu prowadzącego, a załącznik nr 2 do kolejnego wniosku¹⁵ nie zawierał podpisów osób upoważnionych. Wicekurator w piśmie z 11 kwietnia br. wskazał, że *„Wzór wniosku zawiera wszystkie niezbędne elementy, określone w rozporządzeniu. Jednakże, w zależności od procedury obiegu dokumentacji, stosowanej w danym urzędzie, numer wniosku i daty wpływu są umieszczane w różnorodny sposób. W przypadku wniosku składanego w formie papierowej na pierwszej stronie wniosku umieszczana jest pieczęć wpływu i nadawany jest numer RPW. Jednak w przypadku wniosku przesyłanego za pośrednictwem platformy ePUAP brak jest takiej możliwości, ponieważ nie funkcjonuje forma papierowa wniosku, którą można opieczetować. Stosowne adnotacje dokonywane są w funkcjonującym systemie Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją (...) Podpisy elektroniczne złożone na wnioskach, załącznikach, czy sprawozdaniach przesyłanych za pośrednictwem ePUAP, zostają każdorazowo poddane walidacji. Wykonując tę czynność pracownik Kuratorium Oświaty wykorzystuje dedykowane do weryfikacji podpisu elektronicznego narzędzia i oprogramowanie. Sprawdzając poprawność podpisów elektronicznych pracownik potwierdza także, czy złożony na przesłanych dokumentach podpis należy do osoby uprawnionej do jego złożenia. Na dokumentach opatrzonych podpisem elektronicznym nie musi widnieć obraz pieczęci (...) Niektóre organy przesyłają za pośrednictwem platformy ePUAP skany dokumentów, zawierające obraz pieczęci i podpisu odręcznego. Inne organy natomiast przesyłają*

¹³ Wnioski złożone przez Gminę Brańczyk, Miasto Kobyłka, Gminę Wyszków.

¹⁴ Wniosek złożony przez Miasto Kobyłka.

¹⁵ Wniosek złożony przez Gminę Brańczyk.

dokumenty w formacie word, ale opatrzone podpisem elektronicznym przez osoby do tego uprawnione.(...) Załącznik Nr 2 do wniosku (...) stanowi integralną część wniosku, który wraz z załącznikami i całą dokumentacją został opatrzony podpisem kwalifikowanym. ”

- składane w ramach *Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa* wnioski nie były uzupełniane przez organy prowadzące.

Kurator terminowo przesłał do MEiN zbiorcze informacje o wysokości wnioskowanych kwot wsparcia finansowego wraz z informacją o ponownie wnioskowanych kwotach wsparcia finansowego w przypadku placówek, które otrzymały dofinansowanie w edycji 2021.

Wnioski organów prowadzących rejestrowane były w ramach jednolitego rzeczowego wykazu akt pod symbolem 531 – programy oświatowe państwa, a następnie oceniane przez Zespół pod względem formalnym i merytorycznym.

Ocena formalna wniosków organów prowadzących uwzględniała informacje dotyczące: terminowego wpływu wniosku, kompletności wymaganych informacji oraz prawidłowości zamieszczonych podpisów.

Wnioski spełniające wymagania formalne zostały poddane ocenie merytorycznej, dokonanej zgodnie z § 9 ust. 1 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3, odrębnie w odniesieniu do poszczególnych placówek wychowania przedszkolnego oraz szkół i bibliotek pedagogicznych objętych wnioskiem. Ocenie podlegał:

- aktualny stan księgozbioru placówek wychowania przedszkolnego, bibliotek szkolnych lub bibliotek pedagogicznych,
- aktualny stan wyposażenia bibliotek szkolnych, lub bibliotek pedagogicznych;
- zgodność z celami Programu planowanych przez placówki wychowania przedszkolnego, szkoły lub biblioteki pedagogiczne działań promujących i wspierających rozwój czytelnictwa wśród dzieci i młodzieży;
- zakres planowanych przez placówki wychowania przedszkolnego, szkoły lub biblioteki pedagogiczne działań w obszarze współpracy ze środowiskiem lokalnym, w tym z biblioteką publiczną.

Za każde z powyższych kryteriów Zespół przyznawał od 0 do 10 punktów. W wyjaśnieniach z 11 kwietnia 2023 r. Wicekurator wskazał: *„Ogólne zapisy rozporządzenia spowodowały możliwość różnej interpretacji zawartych w nim treści, np. brak katalogu wyposażenia możliwego do zakupu w ramach programu, w tym ogólny zapis dotyczący możliwości zakupu „sprzętu komputerowego” od początku realizacji programu stanowił*

problem z właściwą interpretacją tych treści. W związku z tym, że ustawodawca nie zdefiniował pojęcia sprzętu komputerowego ani w Uchwale, ani w rozporządzeniu, można się odwoływać do funkcjonujących w dostępnych źródłach informacji oraz obrocie prawnym definicji sprzętu komputerowego, co rodziło szereg problemów w tym zakresie. Pojawiał się również m. in. temat finansowania wynagrodzenia dla autora książek, ponoszonego w ramach realizacji działań promujących czytelnictwo, czy kwestia zakupu publikacji adresowanych do nauczycieli, jak również szereg innych kwestii, które występują na bieżąco w trakcie realizacji programu.

Pracownicy zajmujący się realizacją programów rządowych starają się być w stałym kontakcie z przedstawicielami MEiN, jest to głównie kontakt telefoniczny i mailowy, szczegółowe ustalenia dokonywane są na bieżąco, wg potrzeb (...) Przyznawana danej szkole, placówce wychowania przedszkolnego i bibliotece pedagogicznej liczba punktów wynika ze szczegółowego opisu poszczególnych kryteriów we wniosku. Opis poszczególnych kryteriów w złożonych wnioskach jest bardzo różnorodny, stąd też w trosce o rzetelne dokonywanie oceny w odniesieniu do poszczególnych szkół, placówek wychowania przedszkolnego i bibliotek pedagogicznych, niekiedy dany wniosek jest omawiany kilkakrotnie. Sytuacja taka ma miejsce również w przypadku niejednoznacznych, trudnych do interpretacji opisów we wniosku.”

Efektom pracy Zespołu związanej z oceną wniosków były wypełnione Karty oceny formalnej wniosków oraz Karty oceny merytorycznej wniosków.

Sposób dokonanej oceny merytorycznej przez Zespół przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Karty ocen wniosków - przyznanie właściwej liczby punktów (ocena merytoryczna).

L.p.	Organ prowadzący	Nazwa szkoły/placówki wychowania przedszkolnego	Aktualny stan księgozbioru	Aktualny stan wyposażenia bibliotek ¹⁶	Zgodność z celami Programu działań promujących i wspierających rozwój	Zakres planowanych działań w obszarze współpracy ze środowiskiem	Ogólna liczba punktów
Gminy, które otrzymały wsparcie finansowe z „ Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0” w 2022 r.							
1.	Gmina Brańczyk	Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Porębie	8 pkt	5 pkt	10 pkt	9 pkt	32 pkt
2.	Gmina Góra Kalwaria	Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Czersku	8 pkt	7 pkt	8 pkt	7 pkt	30 pkt

¹⁶ Powyższe kryterium nie dotyczy placówek wychowania przedszkolnego

3.	Miasto Kobyłka	Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Dwujęzycznymi nr 1 im. Zofii Nałkowskiej w Kobyłce	7 pkt	6 pkt	7 pkt	6 pkt	26 pkt
4.	Gmina Mała Wieś	Samorządowe Przedszkole z oddziałem integracyjnym w Małej Wsi	6 pkt	Nie dotyczy	7 pkt	7 pkt	20 pkt
5.		Szkoła Podstawowa im. Wincentego Hipolita Gawareckiego w Małej Wsi	4 pkt	8 pkt	8 pkt	7 pkt	27 pkt
6.		Szkoła Podstawowa w Dzierżanowie	8 pkt	7 pkt	8 pkt	8 pkt	31 pkt
7.		Oddział Przedszkolny w Szkole Podstawowej w Dzierżanowie	9 pkt	Nie dotyczy	9 pkt	6 pkt	24 pkt
8.		Oddział Przedszkolny w Szkole Podstawowej w Podgórzu	9 pkt	Nie dotyczy	9 pkt	9 pkt	27 pkt
9.		Szkoła Podstawowa w Podgórzu	7 pkt	9 pkt	9 pkt	8 pkt	33 pkt
10.		Gmina Orońsko	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Ciepłej	6 pkt	6 pkt	7 pkt	4 pkt
11.	Gmina Radzanów	Przedszkole Publiczne w Radzanowie	6 pkt	Nie dotyczy	7 pkt	6 pkt	19 pkt
12.	Gmina Sochaczew	Szkoła Podstawowa w Feliksowie	8 pkt	6 pkt	7 pkt	9 pkt	30 pkt
13.		Szkoła Podstawowa im. Janusza Kusocińskiego w Wyczółkach	9 pkt	6 pkt	7 pkt	4 pkt	26 pkt
14.	Gmina Wyszków	Przedszkole nr 1 w Wyszkanie	6 pkt	Nie dotyczy	8 pkt	5 pkt	19 pkt
15.	Powiat Ostrowski	Technikum nr 1 w Zespole Szkół im. St. Staszica w Małkini Górnej	8 pkt	6 pkt	9 pkt	8 pkt	31 pkt
16.		Technikum nr 2 im. Powstańców Styczniowych w Ostrowi Mazowieckiej	8 pkt	5 pkt	7 pkt	8 pkt	28 pkt
17.	La Fontaine S.C. Anna Nowacja-Devillard, Kaja Olechowska	Polsko-Francuska Niepubliczna Szkoła Podstawowa La Fontaine	9 pkt	9 pkt	9 pkt	8 pkt	35 pkt
Gminy, które nie otrzymały wsparcia z „ Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0” w 2022 r.							
18.	Gmina Baboszewo	Oddział Przedszkolny w Szkole Podstawowa im. J. Brodeckiego w Polesiu	Brak oceny punktowej wniosków- nie spełniał wymogów formalnych (rozbieżności w zakresie kosztów)				

19.	Gmina Baboszewo	Szkoła Podstawowa im. J. Wybickiego w Baboszewie					
20.	Gmina Baboszewo	Szkoła Podstawowa w Mystkowie					
21.	Gmina Baboszewo	Przedszkole w Baboszewie					
22.	Gmina Rybno	Szkoła Podstawowa z Oddziałami Przedszkolnymi im. Z. Pruskiego w Rybnie	Brak oceny punktowej wniosków- nie spełniał wymogów formalnych (brak dołączonego wykazu)				
23.	Elżbieta Sternal	Akademickie liceum ogólnokształcące	Brak oceny punktowej wniosków – wniosek złożony po terminie				
24.	Gmina Białobrzegi	Publiczne Przedszkole nr 1 im. Jasia i Małgosi w Białobrzegach	10	Nie dotyczy	10	10	30 ¹⁷
25.	Gmina Magnuszew	Szkoła Podstawowa im. Hetmana Jana Zamojskiego w Magnuszewie		0			0 ¹⁸

Czynności związane z oceną wniosków dokonane zostały na posiedzeniach Zespołu w dniach 21-25, 28 lutego oraz 1 i 2 marca 2022 r. w terminie wynikającym z § 8 ust. 1 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3. Zgodnie z wyjaśnieniem z 11 kwietnia br. „*Na każdym z posiedzeń Zespołu sporządzana jest lista obecności, zaś na kartach oceny widnieją podpisy wszystkich członków Zespołu.*” Sporządzony w dniu 4 marca 2022 r. Protokół z posiedzenia Zespołu zawierał elementy wskazane w § 10 ust. 2 ww. rozporządzenia, tj.:

- wykaz placówek wychowania przedszkolnego, szkół lub bibliotek pedagogicznych zakwalifikowanych do objęcia wsparciem finansowym, uszeregowany malejąco wg. przyznanej liczby punktów, ze wskazaniem w odniesieniu do każdej z placówek wnioskowanej kwoty wsparcia finansowego – załącznik nr 1 do protokołu,
- wykaz placówek wychowania przedszkolnego, szkół lub bibliotek pedagogicznych, których wnioski nie podlegały ocenie (wnioski niepełne lub złożone po terminie) – załącznik nr 2 do protokołu,
- wykaz placówek wychowania przedszkolnego, szkół lub bibliotek pedagogicznych niezakwalifikowanych do objęcia wsparciem finansowym wraz z informacją o przyczynach nieudzielenia powyższego wsparcia – załącznik nr 3 do protokołu,

¹⁷ Otrzymanie dofinansowania w 2021 r.

¹⁸ Wskazano wydatek niekwalifikowany – kolorową kserokopiarkę.

oraz podpisy wszystkich członków zespołu biorących udział w posiedzeniach Zespołu – 8 członków¹⁹. W spotkaniach w lutym i marcu 2022 r. nie brał udziału jeden z członków zespołu – specjalista w Zespole Finansowo-Księgowym. W piśmie z 5 maja 2023 r. wyjaśniono, że powyższy pracownik „(...) jest koordynatorem wszystkich Programów, które są realizowane w Zespole Finansowo-Księgowym. W tym samym czasie, w którym odbywało się posiedzenie Zespołu w ramach Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa, wpływały wnioski o udzielenie dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne lub materiały ćwiczeniowe w 2022 r., które weryfikowała pani XXXXXX XXXXXX. W związku z powyższym trudno byłoby zrealizować te zadania jednocześnie.”

Protokół przedłożony został Mazowieckiemu Kuratorowi Oświaty – zgodnie z § 4 Zarządzenia MKO Nr 7 z 15 lutego 2022 r. w sprawie powołania Zespołu do oceny wniosków o udzielenie wsparcia finansowego w ramach realizacji Priorytetu 3 Programu i zaakceptowany 11 marca 2022 r.

Po uzyskaniu odpowiedniej liczby punktów organy prowadzące otrzymywały wnioskowane wsparcie finansowe, które udzielone zostało w pierwszej kolejności organom, w odniesieniu do których w poprzednich latach realizacji Programu wsparcie finansowe nie zostało udzielone.

W okresie objętym kontrolą wsparcie finansowe otrzymały:

- 367 placówek wychowania przedszkolnego, które uzyskały najwyższą liczbę punktów tj. od 30 do 8 pkt – na kwotę 916 080 zł,
- 401 szkół, które uzyskały najwyższą liczbę punktów tj. od 40 do 23 pkt – na kwotę 3 280 180 zł,
- 17 bibliotek, które uzyskały najwyższą liczbę punktów tj. od 36 do 23 pkt – na kwotę 51 000 zł.

Zgodnie z § 11 ust. 2 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3 w ramach kwoty środków budżetu państwa przyznanych na dane województwo nie mniej niż 30 % kwoty przyznawane jest placówkom wychowania przedszkolnego. W województwie mazowieckim przyznana w 2022 r. placówkom wychowania przedszkolnego kwota nie wypełniała powyższego warunku. Kontrolowany odniósł się do powyższego w piśmie z dnia 11 kwietnia br.: „*Jak wynika z założeń, nie mniej niż 30% wnioskowanej kwoty wsparcia jest przeznaczona na potrzeby placówek wychowania przedszkolnego (w Kierunku Interwencji 3.1). Jeśli kwota wnioskowana przez organy prowadzące placówki wychowania przedszkolnego jest niższa*

¹⁹ Za wyjątkiem Pani Moniki Przybysz.

od kwoty środków budżetu państwa przeznaczonych w danym roku budżetowym na wsparcie placówek wychowania przedszkolnego, zespół oceniający wnioski kwalifikuje do objęcia wsparciem szkoły lub biblioteki pedagogiczne wnioskujące o udział w programie (w Kierunku Interwencji 3.2). Jeżeli kwota wnioskowana przez organy prowadzące szkoły lub biblioteki pedagogiczne jest niższa od kwoty środków budżetu państwa przeznaczonych w danym roku budżetowym na wsparcie szkół i bibliotek pedagogicznych, zespół oceniający wnioski kwalifikuje do objęcia wsparciem placówki wychowania przedszkolnego wnioskujące o udział w programie.

Dokonywanie przesunięć w obrębie Priorytetu 3, do wysokości 70% środków alokowanych na Kierunek interwencji 3.1. lub Kierunek interwencji 3.2, jest możliwe po akceptacji ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, bez konieczności aktualizacji Programu.

W 2022 roku taka akceptacja została wyrażona. W związku z tym możliwe było dokonanie przesunięć finansowych w obrębie Priorytetu 3.”

W uzupełnieniu wyjaśnień okazano pismo MEiN, Departamentu Programów Nauczania i Podręczników znak DPNP-WPPiP.4087.65.2021.BS z 29 marca 2022 r. wyrażające akceptację na alokację środków.

W toku kontroli ustalono, że wykaz organów prowadzących wraz z wysokością udzielonego wsparcia finansowego, w odniesieniu do poszczególnych szkół opublikowany został na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Kuratorium 11 marca 2022 r. niezwłocznie po jego sporządzeniu. Kurator w piśmie z dnia 28 marca 2023 r. wskazał: „Obowiązek publikacji na stronie internetowej wojewody wykazu organów prowadzących, którym zostało przyznane wsparcie finansowe wynika z § 11 ust. 6 rozporządzenia. W związku z porozumieniem zawartym pomiędzy Wojewodą Mazowieckim i Mazowieckim Kuratorem Oświaty, obowiązek ten jest realizowany przez Kuratora Oświaty, niemniej jednak, stosowny link do wykazu zamieszczonego w BIP Kuratorium Oświaty jest przesyłany do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego, celem publikacji również w BIP MUW.” Zgodnie z okazaną dokumentacją link przesłano 11 marca 2022 r. Wykaz został opublikowany 14 marca 2022 r., czym wypełniono obowiązek zawarty w § 11 ust. 6 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3.

MKO w piśmie z 28 marca 2023 r. poinformował, że „W 2022 r. wystąpiły dwa przypadki rezygnacji ze wsparcia finansowego, o której mowa w § 11 ust. 7 rozporządzenia.” Rezygnacja nie dotyczyła organów prowadzących objętych kontrolą. Powodem rezygnacji była likwidacja szkół objętych wsparciem. Organy prowadzące dopełniły obowiązek o którym mowa w § 11 ust. 7 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3 i pisemnie zawiadomiły Kuratorium o rezygnacji ze wsparcia finansowego 30 marca i 8 kwietnia 2022 r. Środki finansowe, które

pozostały w budżecie wojewody w wyniku rezygnacji zostały przyznane organom prowadzącym na rozwój czytelnictwa w placówkach wychowania przedszkolnego, szkołach lub bibliotekach pedagogicznych niezakwalifikowanych do objęcia wsparciem finansowym w wyniku zbyt niskiej oceny wniosku.

II.2 Zawieranie umów o dofinansowanie

Umowy, na mocy których przekazywane były środki z przeznaczeniem na dofinansowanie kosztów zadania określonego w Programie (dalej umowy) podpisywane były z organami prowadzącymi na podstawie uchwały, ustawy o finansach publicznych²⁰ oraz rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3.

Kuratorium opracowało wzór umowy, o której mowa w § 13 ust. 1 rozporządzenia, ponadto w piśmie z 17 marca 2023 r. wyjaśniono, że: *„Umowy w zakresie programów rządowych (m. in. w ramach wieloletniego programu „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0.”) przygotowywane są przez Wydział zajmujący się realizacją danego programu. Opracowany wzór umowy jest konsultowany z Zespołem Finansowo-Księgowym, głównym księgowym i radcami prawnymi, a następnie akceptowany przez Mazowieckiego Wicekuratora Oświaty i Mazowieckiego Kuratora Oświaty. Na podstawie opracowanego wzoru przygotowywane są umowy dla poszczególnych organów prowadzących. Każda z umów zawieranych z poszczególnymi organami prowadzącymi jest parafowana przez osobę, która ją przygotowała, dyrektora wydziału, pracownika komórki finansowej, głównego księgowego, radcę prawnego, Mazowieckiego Wicekuratora Oświaty, a następnie przedkładana do podpisu Mazowieckiego Kuratora Oświaty. Następnie umowy są przekazywane do Zespołu Finansowo-Księgowego w celu dalszego procedowania (przekazanie wraz ze stosowną dokumentacją do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w celu wypłaty środków).”*

W jednostce prowadzony jest rejestr umów w formie tabelarycznej, zatytułowany – *Lista umów – „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” 2022 r.* Rejestr zawiera następujące elementy: liczbę porządkową, organ prowadzący, nr umowy, datę podpisania umowy, datę przekazania do Zespołu Finansowo-Księgowego/podpis, datę wysyłki/podpis i obejmuje wszystkie 208 zawarte umowy.

Poddane kontroli umowy spełniały wymogi art. 150 ust. 2 pkt 1 – 6 ustawy o finansach publicznych i obejmowały następujące zapisy:

²⁰ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (dalej ustawa o finansach publicznych – Dz. U. z 2021 r. poz. 305, z późn. zm.)

- 1) szczegółowy opis zadania, w tym cel, na jaki dotacja została przyznana i termin jego wykonania – *„Środki przekazane w ramach dotacji Dotowany zobowiązany jest przeznaczyć na:*
 - a) *zakup książek będących nowościami wydawniczymi, realizację działań promujących czytelnictwo – w odniesieniu do placówek wychowania przedszkolnego,*
 - b) *zakup książek będących nowościami wydawniczymi, realizację działań promujących czytelnictwo, zakup nowych elementów wyposażenia do bibliotek szkolnych – w odniesieniu do szkół,*
 - c) *zakup książek będących nowościami wydawniczymi oraz literatury pedagogicznej i metodycznej, realizację działań promujących czytelnictwo, zakup nowych elementów wyposażenia do bibliotek pedagogicznych – w odniesieniu do bibliotek pedagogicznych”*,wskazano również termin wykonania zadania na 31 grudnia 2022 r., jednakże *„Działania promujące czytelnictwo prowadzone są do końca roku szkolnego następującego po roku szkolnym, w którym rozpoczęła się realizacja Programu”* – § 1 i 2 umowy;
- 2) wysokość udzielonej dotacji – określono w § 1 umowy oraz załączniku nr 2 do umowy;
- 3) termin wykorzystania dotacji, nie dłuższy niż do dnia 31 grudnia danego roku budżetowego – *„Termin realizacji Programu, w ramach niniejszej umowy i wykorzystania na ten cel przeznaczonych środków finansowych z budżetu państwa, ustala się w okresie od dnia zawarcia umowy do dnia 31 grudnia 2022 r.”* – § 2 umowy;
- 4) termin i sposób rozliczenia udzielonej dotacji – *„Dotowany rozliczy dotację oraz przekaże sprawozdanie finansowe zgodnie ze wzorem druku nr 1 oraz sprawozdanie roczne z realizacji Priorytetu 3 Programu do dnia 15 stycznia 2023 roku (...) Dotowany wraz ze sprawozdaniem finansowym przekaże:*
 - a) *kopie faktur potwierdzone za zgodność z oryginałem przez osoby uprawnione, potwierdzające poniesione wydatki w ramach przyznanej dotacji oraz wkładu własnego,*
 - b) *wyjaśnienia stanowiące załącznik do faktury, w przypadku pozycji zakupowych ujętych na fakturze jako nazwy własne lub symbole uniemożliwiające identyfikację i kwalifikację przedmiotu zakupu,*
 - c) *egzemplarz protokołu przekazania lub przyjęcia na stan książek i wyposażenia (...) podległym placówkom wychowania przedszkolnego i szkołom (...)”*,

„Wzory sprawozdań (...) zostaną udostępnione i opublikowane na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Warszawie: www.kuratorium.waw.pl. Formularz sprawozdania rocznego (...) jest publikowany na stronach internetowych Programu oraz urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania” – § 10 umowy;

- 5) termin zwrotu niewykorzystanej części dotacji, nie dłuższy niż 15 dni od określonego w umowie dnia wykonania zadania, a w przypadku zadania realizowanego za granicą – 30 dni od określonego w umowie dnia jego wykonania – określono w § 8 umowy wskazując, że dotowany zobowiązany jest do zwrotu niewykorzystanej dotacji celowej, a zwrot dokonany w terminie do 15 stycznia 2023 r. należy przekazać na rachunek MUW z informacją w tytule przelewu o nr umowy, której dotyczy zwrot oraz klasyfikacji budżetowej zwracanej dotacji. Przewidziano również, że odsetki od niewykorzystanej kwoty dotacji zwróconej po terminie podlegają zwrotowi w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych;
- 6) tryb kontroli wykonania zadania, w umowie można postanowić, że kontrola będzie prowadzona na zasadach i w trybie określonych w przepisach o kontroli w administracji rządowej – określono w § 9 umowy wskazując, że dotujący jest uprawniony do przeprowadzenia kontroli prawidłowości wykonania zadania przez dotowanego w tym wydatkowania przekazanych mu środków finansowych oraz wkładu własnego. Prawo kontroli przysługuje upoważnionym pracownikom dotującego zarówno w siedzibie dotowanego jak i w miejscu realizacji programu, w toku realizacji zadania oraz po jego zakończeniu. Dotowany na żądanie kontrolującego jest zobowiązany dostarczyć lub udostępnić dokumenty i inne nośniki informacji oraz udzielić wyjaśnień i informacji w terminie określonym przez kontrolującego.

Zgodnie z wyjaśnieniem Wicekuratora z 5 maja 2023 r. „Kontrola prawidłowości wykonania zadania przez organ prowadzący, w tym wydatkowania przekazanych mu środków finansowych realizowana jest dwutorowo; tzn. przez dwie niezależne komórki urzędu:

- a) poprzez analizę sprawozdawczości finansowej (rozliczenie dotacji) realizowaną przez Zespół Finansowo-Księgowy,*
- b) poprzez analizę sprawozdawczości całościowej z realizacji zadania, realizowaną przez Wydział Informacji i Programów Rządowych.*

Przedkładając powyższą dokumentację, organy prowadzące poświadczają realizację zadań, wynikających z zawartej umowy.” Dodatkowo wskazano, że „zostały zaplanowane kontrole realizacji programów rządowych, w tym również w zakresie

programu „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”. Kontrole będą przeprowadzane w miejscu realizacji zadania i zostaną zrealizowane do końca bieżącego roku kalendarzowego, a konkretne terminy będą wynikały z możliwości czasowych pracowników (...) Planowane przeprowadzenie kontroli wynika z przyjętych celów w ramach kontroli zarządczej.”

Wszystkie umowy zawierały zapis o pokryciu ze środków własnych, co najmniej 20% kosztów realizacji zadania, na które przeznaczona została dotacja – zgodnie z § 4 ust. 3 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3 oraz przeznaczeniu nie mniej niż 50% kwoty wsparcia finansowego otrzymanego w odniesieniu do danej szkoły na zakup książek – zgodnie z § 2 ust. 6 rozporządzenia.

W § 4 umów przewidziano obowiązek dotowanego przedstawiania na żądanie dotującego wszelkich informacji i wyjaśnień związanych z realizacją Programu w wyznaczonym terminie, a w § 5 umów obowiązek udziału w badaniach na potrzeby ewaluacji i monitorowania Programu. W piśmie z 5 maja 2023 r. odniesiono się do obowiązku, o którym mowa w § 4 umów wskazując, że: *„W badanym okresie pracownik Zespołu Finansowo-Księgowego zwracał się do organów prowadzących telefonicznie, gdyż była to najszybsza forma kontaktu, o udzielenie różnych informacji związanych z rozliczeniem dofinansowania. Przykładem jest Gmina Miejska Ciechanów, gdzie uzgodniona była korekta rozliczenia finansowego oraz zwrot dotacji (...)”* oraz do zapisów § 5 umów informując, że *„Obowiązek udziału w badaniach na potrzeby ewaluacji i monitorowania Programu wynika z § 15 rozporządzenia. W związku z tym stosowny zapis w tym zakresie został umieszczony w umowie o udzielenie dotacji celowej. Działania te realizuje Narodowe Centrum Kultury. W części tych działań pośredniczy Kuratorium Oświaty.”*

§ 11 umów wskazywał możliwość rozwiązania ich przez MKO ze skutkiem natychmiastowym w przypadku:

- wykorzystywania udzielonej dotacji lub jej części niezgodnie z przeznaczeniem,
- nieterminowego lub nienależytego wykonywania umowy, w tym w szczególności zmniejszenia zakresu rzeczowego realizowanego Programu, stwierdzonego na podstawie wyników kontroli oraz oceny realizacji wniosków i zaleceń pokontrolnych,
- przekazania przez dotowanego części lub całości dotacji osobie trzeciej pomimo, że nie przewiduje tego umowa,

- odmowy poddania się kontroli lub nie doprowadzenia do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w terminie określonym przez dotującego.

W kontrolowanym okresie nie wystąpił przypadek rozwiązania umowy ze skutkiem natychmiastowym.

W § 12 umów przewidziano możliwość jej uzupełnienia lub zmiany przy zachowaniu formy pisemnej pod rygorem nieważności.

Integralną część umowy stanowiły: załącznik nr 1 – *Wniosek organu prowadzącego o udzielenie wsparcia finansowego na 2022 rok, złożony w ramach programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025”* oraz załącznik nr 2 – *zestawienie placówek wychowania przedszkolnego/szkół, które otrzymały dotację w 2022 roku w ramach programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025”*.

Wykaz umów objętych kontrolą przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 5. Wykaz umów o udzielenie dotacji celowej.

Lp.	Podmiot umowy (organ prowadzący)	Numer umowy	Data zawarcia umowy	Wartość umowy
1	Gmina Brańczyk	XXXXXXXXXXXXXX	05.05.2022	4 000,00 zł
2	Gmina Góra Kalwaria	XXXXXXXXXXXXXX	14.04.2022/26.10.2022	14 400,00 zł
3	Miasto Kobyłka	XXXXXXXXXXXXXX	14.04.2022	12 000,00 zł
4	Gmina Mała Wieś	XXXXXXXXXXXXXX	14.04.2022	25 000,00 zł
5	Gmina Orońsko	XXXXXXXXXXXXXX	14.04.2022	4 000,00 zł
6	Gmina Radzanów	XXXXXXXXXXXXXX	14.04.2022	2 880,00 zł
7	Gmina Sochaczew	XXXXXXXXXXXXXX	12.04.2022	8 000,00 zł
8	Gmina Wyszków	XXXXXXXXXXXXXX	14.04.2022	3 000,00 zł
9	Powiat Ostrowski	XXXXXXXXXXXXXX	26.04.2022	9 000,00 zł
10	La Fontaine S.C. Anna Nowacja-Devillard, Kaja Olechowska	XXXXXXXXXXXXXX	09.05.2022	12 000,00 zł

Skontrolowane umowy podpisane były przez Mazowieckiego Kuratorium Oświaty, Panią Aurelię Michałowską. Na wszystkich umowach widniały podpisy stron, a dodatkowo każda umowa była parafowana przez: osobę sporządzającą, dyrektora wydziału, pracownika komórki finansowej, głównego księgowego lub jego zastępcę, radcę prawnego oraz Mazowieckiego Wicekuratora Oświaty.

Tylko 1 z kontrolowanych umów²¹ była aneksowana. Zmianie uległ § 1 ust. 1 umowy w części dotyczącej wysokości udzielonego wsparcia finansowego z 12 000 zł na 14 400 zł oraz załącznik nr 2 poprzez objęcie dodatkowym wsparciem finansowym w wysokości 2400 zł Szkoły Podstawowej w Cedrowicach. Do przyczyny aneksowania umowy Wicekurator w piśmie z 25 kwietnia br. odniósł się w sposób następujący: *„Na etapie oceny wniosków przez Zespół, szkoła nie zakwalifikowała się do otrzymania dofinansowania i taka informacja widnieje na karcie oceny. Następnie, w wyniku rezygnacji organów prowadzących, o których mowa w § 11 ust. 7, pozostały w budżecie wojewody środki finansowe, które zostały przyznane, na podstawie oceny, o której mowa w § 9 ust. 1 ww. rozporządzenia, organom prowadzącym placówki wychowania przedszkolnego, szkoły lub biblioteki pedagogiczne, niezakwalifikowane do objęcia wsparciem finansowym, z uwagi na brak środków.*

Szkoła Podstawowa im. Feliksa Kapackiego w Cedrowicach uzyskała 20 punktów, jednocześnie wnioskowana kwota zmieściła się w puli środków pozostających w dyspozycji i w związku z tym można jej było przyznać wsparcie finansowe w wysokości 2.400 zł. W związku z powyższym, z gminą Góra Kalwaria został zawarty aneks do umowy w zakresie zwiększającym przyznaną organowi prowadzącemu kwotę dotacji.”

Z analizy otrzymanej dokumentacji wynika, że w wykazie placówek wychowania przedszkolnego, szkół lub bibliotek pedagogicznych niezakwalifikowanych do objęcia wsparciem finansowym stanowiącym załącznik nr 3 do protokołu z posiedzenia Zespołu znajdowały się szkoły, które uzyskały większą liczbę punktów, a mimo tego nie przyznano im dofinansowania. Wicekurator w wyjaśnieniach z 10 maja 2023 r. wskazał: *„Na podstawie § 11 ust. 8 rozporządzenia (...) środki finansowe, które pozostały w budżecie wojewody w wyniku rezygnacji, mogą zostać przyznane, na podstawie oceny, o której mowa w § 9 ust. 1 ww. rozporządzenia, organom prowadzącym placówki wychowania przedszkolnego, szkoły lub biblioteki pedagogiczne, niezakwalifikowane do objęcia wsparciem finansowym. W związku z powyższym, na podstawie załącznika nr 3 do Protokołu z posiedzenia Zespołu, wyodrębniono podmioty, które spełniały jednocześnie następujące warunki, zgodnie z wymogiem rozporządzenia:*

- ze względu na brak wystarczających środków nie zostały zakwalifikowane,*
- uzyskały najwyższą liczbę punktów,*
- nie uzyskały wsparcia w poprzednich latach.*

²¹ Umowa zawarta z Gminą Góra Kalwaria.

Wysokość środków będących w dyspozycji (7.000 zł) była możliwa do rozdysponowania wśród 3 szkół, które spełniały ww. kryteria i uzyskały najwyższą liczbę punktów (22 pkt) oraz spełniały warunki pod względem kwoty (pozostałe szkoły, które uzyskały 22 punkty wnioskowały o wyższe kwoty) (...)” Z dalszej części wyjaśnień wynika, że jedna z powyższych 3 szkół, które otrzymały 22 punkty została zlikwidowana, a kolejna zrezygnowała z otrzymania środków dla prowadzonej szkoły. W tej sytuacji pozostała do rozdysponowania kwota 2500 zł została przyznana szkole wnioskującej o dofinansowanie w powyższym limicie o największej liczbie punktów tj. szkole podstawowej w Cedrowicach.

Podpisane umowy o udzielenie dotacji celowej przekazano do MUW celem realizacji płatności w dniach 20 kwietnia, 2, 6 i 16 maja 2022 r.

II.3 Sprawozdawczość z realizacji Programu

Pod koniec roku kalendarzowego, w którym realizowane są zadania w ramach Programu, na stronach Kuratorium zamieszczana jest korespondencja adresowana do organów prowadzących o konieczności złożenia sprawozdania z realizacji zadania, tabel monitoringowych, klauzuli informacyjnej dla beneficjentów oraz zwrotu niewykorzystanej kwoty dotacji celowej do 15 stycznia kolejnego roku. Organy mają również dostęp do wzorów powyższych dokumentów. Wicekurator w piśmie z 25 kwietnia br. wyjaśnił, że *„Organy prowadzące wypełniają tabele monitoringowe oraz klauzule informacyjne na prośbę Ministerstwa Edukacji i Nauki, w ramach monitorowania realizacji programu. Kuratorium Oświaty pośredniczy wyłącznie w zebraniu tych danych, a następnie przesyła je zbiorczo do Ministerstwa. Wymienione dokumenty nie zostały złożone w terminie przez wszystkie organy prowadzące. W związku z tym przeprowadzone zostały rozmowy telefoniczne z przedstawicielami organów prowadzących w tym zakresie, w konsekwencji czego wszystkie organy prowadzące przesyłały ww. informacje, które następnie przesłano do Ministerstwa.”*

We wszystkich poddanych kontroli przypadkach organy prowadzące przekazały do Kuratorium rozliczenia dotacji tzw. sprawozdania finansowe, o których mowa w § 10 zawartych umów w postaci:

- Załącznika nr 1 – *Sprawozdania finansowego 3.1 z wykorzystania wsparcia finansowego w roku 2022 składanego w ramach programu wieloletniego Priorytetu 3 Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 (dalej sprawozdanie finansowe – dotyczy placówek wychowania przedszkolnego);*
- Załącznika nr 2 – *Sprawozdania finansowego 3.2 z wykorzystania wsparcia finansowego w roku 2022 składanego w ramach programu wieloletniego Priorytetu 3*

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 (dalej sprawozdanie finansowe – dotyczy szkół lub bibliotek pedagogicznych);

- *Załącznika nr 3 – Zestawienia ilościowo-wartościowego wydatków dokonanych w ramach Priorytetu 3 Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 (dalej zestawienie ilościowo-wartościowe);*
- *Zestawienia ilościowego, w ramach Kierunku interwencji 3.1 dotyczącego placówek wychowania przedszkolnego oraz Kierunku interwencji 3.2 dotyczącego szkół lub bibliotek pedagogicznych;*
- *Informacji o zrealizowanych działaniach w ramach Kierunku interwencji 3.1 dotyczącego placówek wychowania przedszkolnego oraz Kierunku interwencji 3.2 dotyczącego szkół lub bibliotek pedagogicznych.*

Do powyższych dokumentów dołączono, zgodnie z wymaganiem KO, kopie faktur potwierdzających poniesione wydatki, protokoły przekazania lub przyjęcia na stan książek/sprzętu komputerowego/wyposażenia, a w przypadku gdy wsparciem finansowym objęto szkoły – oświadczenia o przeznaczeniu nie mniej niż 50% kwoty wsparcia finansowego otrzymanego w odniesieniu do danej szkoły na zakup książek.

Zgodnie z pismem MKO z 28 marca br. „W wyznaczonym terminie wpłynęły sprawozdania (formularz i rozliczenie) 139 organów prowadzących, 54 organy prowadzące złożyły sprawozdania niepełne (tylko rozliczenie), zaś 15 organów prowadzących nie złożyło żadnych sprawozdań w tym terminie. Podjęto kontakt telefoniczny w celu ustalenia, czy sprawozdanie zostało wysłane. Jeżeli nie, to organy prowadzące zostały poinformowane o konieczności niezwłocznej realizacji tego obowiązku. W wyniku tych działań, wszystkie organy prowadzące przesłały wymagane sprawozdania (zarówno sprawozdania merytoryczne jak również rozliczenia finansowe).” Organy, które nie złożyły sprawozdań w terminie nie zostały objęte kontrolą.

Wszystkie sprawozdania finansowe organów prowadzących zawierały wyszczególnione wydatki poniesione w ramach Priorytetu 3 Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa na poszczególne szkoły, placówki wychowania przedszkolnego lub biblioteki pedagogiczne ze wskazaniem:

- rodzaju wydatku,
- numeru faktury,
- daty wystawienia/zapłaty faktury,
- wartości brutto faktury, w tym kwoty wkładu własnego oraz kwoty dotacji,

- daty zwrotu niewykorzystanej dotacji do MUW.

Zestawienia ilościowo-wartościowe wskazywały kwotę przyznanego wsparcia finansowego z podziałem na: Kierunek interwencji 3.1 oraz Kierunku interwencji 3.2.

Poddane kontroli załączniki zawierały podpisy osób upoważnionych, w tym w 3 przypadkach²² podpis elektroniczny.

W sprawozdaniach finansowych 5²³ z 10 organów prowadzących poddanych kontroli nie została wypełniona kol. 2 wskazująca czego dotyczą poszczególne faktury tj. zakupu książek, działań promujących czytelnictwo, czy wyposażenia do bibliotek szkolnych lub pedagogicznych. Zgodnie z wyjaśnieniem z 25 kwietnia br. *„Pracownicy Kuratorium zwracali uwagę organom, niemniej jednak takie błędy nie mają wpływu na kwotę wykorzystania dotacji i wkład własny. Na fakturach jest wyszczególnione jakiego zakupu dokonał organ i czy prawidłowo wykorzystał dotacje (...) W związku z powyższym, jeśli całość rozliczenia finansowego wynika z wystawionych faktur, to błąd nie wypisania w kol.2 czego dotyczą faktury, nie jest błędem znaczącym i mającym wpływ na rozliczenie finansowe.”* Kuratorium nie występowało do organów prowadzących o uzupełnienie przekazanych sprawozdań.

1 z poddanych kontroli organów prowadzących²⁴ dokonał zakupu papieru ozdobnego, papieru ksero, tonera, folii do laminowania za kwotę 476,33 zł, mimo, że we wniosku nie przewidziano podobnych wydatków. W wyjaśnieniach z 25 kwietnia 2023 r. wskazano, że *„Takiego zakupu na drobne materiały do promocji i działań promujących czytelnictwo organ mógł dokonać, ponieważ we wniosku wyszczególnił, jakie działania promujące czytelnictwo będą prowadzone, a poniesione zakupy zostały zrealizowane w ramach realizacji tych działań.”*

Zapisy na fakturze w przypadku 1 z poddanych kontroli organów prowadzących²⁵ wskazywały, że 100% środków pokryto z dotacji, natomiast na korekcie sprawozdania finansowego kwotę faktury wynoszącą 761,42 zł podzielono na kwotę wkładu własnego w wysokości 61,23 zł i kwotę dotacji w wysokości 700,19 zł. Zgodnie z udzielonymi wyjaśnieniami organ prowadzący sporządzał korektę rozliczenia finansowego i w związku z powyższym powinien był dokonać poprawy opisu faktury. Ponieważ Kuratorium nie było w posiadaniu powyższego dokumentu zwrócono się o niego drogą mailową. W dniu 25 kwietnia okazano kontrolującemu poprawnie opisaną fakturę.

²²Dotyczy Gmin: Brańczyk i Radzanów oraz Miasto Kobyłka.

²³ Dotyczy Gmin: Brańczyk, Orońsko, Radzanów, Powiatu Ostrowskiego, La Fontaine S.C.

²⁴ Dotyczy Gminy Brańczyk.

²⁵ Dotyczy La Fontaine S.C.

Akta 4 z 8 poddanych kontroli organów prowadzących, które wniosowały o wsparcie finansowe dla szkół²⁶, nie zawierały oświadczenia o spełnieniu wymogu określonego w § 2 ust. 6 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3. Jak wyjaśniono w piśmie z 25 kwietnia 2023 r. *„Organy (...) nie dopełniły obowiązku złożenia oświadczenia (...) Pracownik ZFK przypomniał o sporządzeniu w/w dokumentu. Ponieważ na całkowite rozliczenie finansowe NPROC-2023 (około 800 szkół) jest bardzo krótki okres czasu, pracownik ZFK ograniczył się do rozmów telefonicznych, oraz kontaktu za pomocą email. Po rozmowie telefonicznej jednostki uzupełniły obowiązki sporządzenia oświadczenia, które doszły elektronicznie.”* W dniu 25 kwietnia oraz 11 maja 2023 r. okazano do kontroli wymagane oświadczenia.

Protokoły przekazania lub przyjęcia na stan książek/sprzętu komputerowego/wyposażenia zawierały informacje dotyczące typu i modelu elementu przyjętego na stan, jego numeru seryjnego lub inwentarzewego, wartości oraz daty przyjęcia na stan, a także daty pieczęci i podpisy przekazującego – organu prowadzącego i przyjmującego – szkoły, placówki wychowania przedszkolnego oraz biblioteki pedagogicznej. Nie wszystkie poddane kontroli protokoły zawierały datę, podpis i pieczęć przekazującego. Wicekurator w piśmie z 25 kwietnia br. wskazał, że: *„Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2021 r. nie wskazuje, czy zakupów ma dokonać Organ Prowadzący i przekazać zakupy danej Szkole protokołem PRZEKAZANIA czy Szkoła dokona zakupu książek lub wyposażenia i przyjmie na stan protokołem PRZYJĘCIA. Można tego dokonać na dwa sposoby: Organ prowadzący zakupi wszystko i przekaze dla Szkoły, albo Szkoła zakupi wszystko sama i przyjmie na stan protokołem PRZYJĘCIA (...) W większości przypadków to szkoły same dokonywały zakupów, gdyż Dyrektor, bądź Pani Bibliotekarka najlepiej wiedzą jakie mają potrzeby względem zakupu książek bądź wyposażenia biblioteki.”*

W powyższych protokołach nie wykazywano książek stanowiących elementy teatryku lub nagrody dla uczniów, ponieważ takie książki nie są przyjmowane na stan biblioteki i nie podlegają wypożyczaniu przez uczniów, ani materiałów służących do promocji czytelnictwa np. organizacji konkursów.

Protokół przekazania/przyjęcia na stan La Fontaine S.C. zawierał jedynie książki, mimo iż z otrzymanego dofinansowania zakupiono również sprzęt komputerowy i oprogramowanie. Wicekurator w piśmie z 25 kwietnia br. wyjaśnił, że *„Organ niepubliczny „La Fontaine” S.C. miał wypełnione 2 protokoły przyjęcia na jednym były książki, na drugim sprzęt komputerowy i oprogramowanie. Protokół przyjęcia książek został przysłany z rozliczeniem, natomiast*

²⁶ Dotyczy Gminy Mała Wieś, Miasta Kobyłka, Powiatu Ostrowskiego, La Fontaine S.C.

protokół ze sprzętem komputerowym przez pomyłkę nie został przysłany. Po rozmowie telefonicznej organ „La Fontaine” S.C. dostał wymieniony protokół.” W dniu 25 kwietnia 2023 r. okazano drugi protokół.

6 organów prowadzących²⁷, złożyło korekty sprawozdań/zestawień/informacji. Zgodnie z wyjaśnieniem „korekty były sporządzane na telefoniczną prośbę pracowników KO w związku ze złożonym błędnym sprawozdaniem. Z uwagi na bardzo krótki czas przeznaczony na przygotowanie zbiorczego sprawozdania w skali całego województwa przyjęto skróconą formę kontaktu i przyjmowania korekt (rozmowa telefoniczna, mail), jeżeli korekty dotyczyły części a nie całego sprawozdania, i wynikały np. z błędnej interpretacji nazewnictwa czy sformułowań w poszczególnych kolumnach sprawozdania.”

Stosownie do art. 173 ustawy o finansach publicznych środki z budżetu państwa przeznaczone na finansowanie programów wieloletnich nie zostały wykorzystane na inne cele.

W 3 przypadkach²⁸ doszło do zwrotu części niewykorzystanej dotacji. W piśmie z 11 kwietnia 2023 r. odniesiono się do występujących w okresie objętym kontrolą przypadków zwrotu części lub całości dotacji opisując ich przyczyny: „Przyczyny zwrotu części dotacji:

- niższe ceny książek, niż zakładano,
- rabaty udzielane przez księgarnie,
- ponoszenie wydatków niekwalifikowanych.

Przyczyny zwrotu całości dotacji:

- likwidacja szkoły, placówki wychowania przedszkolnego,
- brak możliwości realizacji zadania ze względu na braki kadrowe.”

W objętych kontrolą sprawach zwrot wynikał z niższych cen zakupionych towarów, od cen planowanych na etapie składania wniosku.

W 2022 r. wystąpiły również przypadki wydatków niekwalifikowanych. Zgodnie z wyjaśnieniami z 5 oraz 10 maja 2023 r. dotyczyły one 4 podmiotów prowadzących nie objętych czynnościami kontrolnymi²⁹. Wydatki poniesione zostały na: artykuły spożywcze na poczęstunek, urządzenia wielofunkcyjne oraz koszty dostawy, które zgodnie z zapisem § 1 ust. 1 pkt. 2 lit. b tiret pierwszy oraz § 1 ust. 3 lit. d zawartych umów nie stanowiły wydatku/kosztu kwalifikowanego i w związku z tym nie mogły być rozliczane z dotacji. Powyższe organy dokonały zwrotu części dotacji.

²⁷ Dotyczy Gmin: Brańczyk, Orońsko, Radzanów, Miasta Kobyłka, Powiatu Ostrowskiego, La Fontaine S.C.

²⁸ Dotyczy Gmin: Brańczyk, Mała Wieś, Radzanów.

²⁹ Dotyczy Gmin: Bukowo, Jedlińsk, Sońsk, Gminy Miejskiej Ciechanów.

Kurator w piśmie z 28 marca 2023 r. wskazał, że „nie wystąpiły przypadki, w których organy prowadzące nie wypełniły warunków, o których mowa w § 3 rozporządzenia. Jedynie 5 szkół nie zorganizowało spotkania z rodzicami nt. wpływu czytelnictwa na rozwój dzieci i młodzieży, ale dotyczy to szkół wchodzących w skład Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych, gdzie jest utrudniony kontakt z rodzicami, z uwagi na ich ograniczone prawa rodzicielskie (...) Stosowna informacja w tym zakresie została zamieszczona przez organy prowadzące w sprawozdaniach z realizacji programu.” Na powyższe spotkania nie były przewidziane środki finansowe w ramach dotacji, w związku z czym nie było potrzeby dokonywania zwrotu niewykorzystanych środków.

Kurator, na podstawie § 14 ust. 3 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3, terminowo tj. w dniu 15 lutego 2023 r. przekazał MEiN sprawozdanie roczne z realizacji zadań w ramach Priorytetu 3 (dalej Sprawozdanie). Sprawozdanie zawierało:

- Zestawienie ilościowe, w ramach Kierunku interwencji 3.1 dotyczącego placówek wychowania przedszkolnego oraz Kierunku interwencji 3.2 dotyczącego szkół lub bibliotek pedagogicznych,
- Informację o zrealizowanych działaniach w ramach Kierunku interwencji 3.1 oraz Kierunku interwencji 3.2,
- Zestawienie ilościowo-wartościowe wydatków dokonanych w ramach Priorytetu 3 Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 Kierunku interwencji 3.1 i Kierunku interwencji 3.2.

Wicekurator w piśmie z 5 maja 2023 r. wskazał, że: „Minister nie stwierdził nieprawidłowości w dokumentacji przekazanej przez Mazowieckiego Kuratora Oświaty na podstawie § 14 ust. 3 rozporządzenia. Kuratorium nie otrzymało informacji o nieprawidłowościach w złożonym sprawozdaniu. Sprawozdanie nie było korygowane.”

Złożone przez MKO sprawozdanie wskazywało, że w województwie mazowieckim w 2022 r. w ramach programu:

- zakupiono 193 244 książek, w tym: 55 718 książek dla placówek wychowania przedszkolnego (54870 książek papierowych, 799 audiobooków, 49 książek elektronicznych), 135 408 książek dla bibliotek szkolnych, 2118 książek dla bibliotek pedagogicznych,
- zakupiono 184 sztuki sprzętu komputerowego do wykorzystania przez nauczycieli, 30 sztuk oprogramowania dla bibliotek oraz różnego rodzaju elementy wyposażenia wewnątrz bibliotek np. regały biblioteczne, stoliki, biurka, krzesła, lampki biurowe,

- zorganizowano 10 084 konkursów, imprez i innych wydarzeń promujących czytelnictwo, w tym: 3297 w placówek wychowania przedszkolnego, 6094 w bibliotekach szkolnych oraz 693 w bibliotekach pedagogicznych.

Złożone przez MKO sprawozdanie wskazywało, że placówki wychowania przedszkolnego i biblioteki szkolne uczestniczące w programie wzbogaciły swoje księgozbiory o atrakcyjne pozycje literatury dziecięcej. Program przyczynił się do większego zainteresowania książkami oraz czytelnictwem, a także do rozwoju wyobraźni i ciekawości poznawczej dzieci. Uczniowie chętnie uczestniczyli we wszystkich wydarzeniach promujących czytelnictwo, chętnie również wypożyczali książki, co pozytywnie wpłynęło na rozwój ich zainteresowań i nawyków czytelniczych. Realizacja programu ułatwiła promocję bibliotek przedszkolnych, szkolnych i kącików czytelniczych.

Sprawozdanie zawierało również informacje o problemach w zakresie realizacji zadań w ramach Priorytetu 3 Programu, które dotyczyły:

- różnic w cenach zakupionych towarów w porównaniu do cen planowanych na etapie składania wniosków, co wynikało ze wzrostu cen książek, mebli, sprzętu do wyposażenia pomieszczeń bibliotecznych, materiałów do promocji czytelnictwa,
- dostępności książek w wydawnictwach, co znacznie utrudniało realizację zakupu wybranych pozycji,
- rozbudowanej sprawozdawczości i dokumentacji monitoringowej w ramach Programu.

II.4 Terminowość czynności dokonywanych w ramach realizacji Priorytetu 3 Programu

Przestrzeganie terminów wynikających z rozporządzenia w sprawach Priorytetu 3 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6 Terminowość czynności dokonywanych w ramach realizacji Priorytetu 3 Programu.

Lp.	Organ prowadzący	Placówka wychowania przedszkolnego, szkoła lub biblioteka pedagogiczna	Data wpływu wniosku	Data zawarcia umowy	Data sporządzenia/ wpływu sprawozdań zestawień i informacji	Data oświadczenia o spełnieniu § 2 pkt. 6 rozporządzenia	Data sporządzenia/ wpływu protokołu przekazania/przyjęcia na stan	Data sporządzenia/ wpływu korekty
1	Gmina Brańczyk	Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Porębie	18.11.2021	05.05.2022	10.01.2023 / 11.01.2022	10.01.2023	19.12.2022/ 11.01.2023	07.02.2023/ 07.02.2023

2	Gmina Góra Kalwaria	Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Czersku	12.11.2021	14.04.2022/ 26.10.2022	13.01.2023 / 16.01.2023	11.01.2023	17.11.2022/ 16.01.2023	Nie dotyczy
3	Miasto Kobyłka	Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddziałami Dwujęzycznymi nr 1 im. Zofii Nałkowskiej w Kobyłce	18.11.2021	14.04.2022	10.01.2023 / 12.01.2022	10.01.2023	31.12.2022/ 12.01.2023	06.02.2023
4	Gmina Mała Wieś	Samorządowe Przedszkole z oddziałem integracyjnym w Małej Wsi	15.11.2021	14.04.2022	09.01.2023 / 17.01.2023	Nie dotyczy	25.10.2022/ 17.01.2023	Nie dotyczy
5	Gmina Mała Wieś	Szkoła Podstawowa im. Wincentego Hipolita Gawareckiego w Małej Wsi	15.11.2021	14.04.2022	09.01.2023 / 17.01.2023	9.01.2023	06.10.2022 21.10.2022 15.12.2022/ 17.01.2023	Nie dotyczy
6	Gmina Mała Wieś	Szkoła Podstawowa w Dzierżanowie	15.11.2021	14.04.2022	09.01.2023 / 17.01.2023	9.01.2023	03.11.2022 23.11.2022 / 17.01.2023	Nie dotyczy
7	Gmina Mała Wieś	Oddział Przedszkolny w Szkole Podstawowej w Dzierżanowie	15.11.2021	14.04.2022	09.01.2023 / 17.01.2023	Nie dotyczy	03.11.2022 / 17.01.2023	Nie dotyczy
8	Gmina Mała Wieś	Oddział Przedszkolny w Szkole Podstawowej w Podgórzu	15.11.2021	14.04.2022	09.01.2023 / 17.01.2023	Nie dotyczy	18.10.2022 22.11.2022 / 17.01.2023	Nie dotyczy
9	Gmina Mała Wieś	Szkoła Podstawowa w Podgórzu	15.11.2021	14.04.2022	09.01.2023 / 17.01.2023	9.01.2023	18.10.2022 27.10.2022 / 17.01.2023	Nie dotyczy
10	Gmina Orońsko	Publiczna Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kościuszki w Ciepłej	08.11.2021	14.04.2022	11.01.2023/ 13.01.2023	11.01.2023	19.10.2022 / 13.01.2023	08.02.2023
11	Gmina Radzanów	Przedszkole Publiczne w Radzanowie	12.11.2021	14.04.2022	12.01.2023/ 12.01.2023	Nie dotyczy	23.12.2022 / 12.01.2023	08.02.2023
12	Gmina Sochaczew	Szkoła Podstawowa w Feliksowie	18.11.2021	12.04.2022	13.01.2023/ 19.01.2023	27.03.2023	30.12.2022 / 19.01.2023	Nie dotyczy

13	Gmina Sochaczew	Szkoła Podstawowa im. Janusza Kusocińskiego w Wyczółkach	18.11.2021	12.04.2022	13.01.2023/ 19.01.2023	27.03.2023	30.12.2022 / 19.01.2023	Nie dotyczy
14	Gmina Wyszków	Przedszkole nr 1 w Wyszkanie	17.11.2021	14.04.2022	09.01.2023/ 09.01.2023	Nie dotyczy	14.07.2022 / 09.01.2023	Nie dotyczy
15	Powiat Ostrowski	Technikum nr 1 w Zespole Szkół im. St. Staszica w Małkini Górnej	15.11.2021	26.04.2022	12.01.2023 / 13.01.2023e elektronicznie 17.01.2023 pocztą	12.01.2023	30.12.2022/ 17.01.2023	24.01.2023/ 27.01.2023
16	Powiat Ostrowski	Technikum nr 2 im. Powstańców Styczniowych w Ostrowi Mazowieckiej	18.11.2021	26.04.2022	12.01.2023 / 13.01.2023e elektronicznie 17.01.2023 pocztą	12.01.2023	30.12.2022/ 17.01.2023	24.01.2023/ 27.01.2023
17	La Fontaine S.C. Anna Nowacja-Devillard, Kaja Olechowska	Polsko-Francuska Niepubliczna Szkoła Podstawowa La Fontaine	18.11.2021	09.05.2022	05.01.2023/ 13.01.2023 24.01.2023 elektronicznie	26.01.2023	19.12.2022/ 13.01.2023	26.01.2023/ 31.01.2023

W wyniku kontroli stwierdzono, że:

- 1 poddane kontroli wnioski złożono między 8 a 18 listopada 2022 r., zgodnie z terminem określonym w § 7 ust. 3 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3;
- 2 Analizowane umowy zawarto w dniach 12, 14, 26 kwietnia 2022 r. lub 5, 9 maja 2022 r. niezwłocznie po zwiększeniu budżetu wojewody przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych. Zgodnie z przekazanymi 28 marca 2023 r. wyjaśnieniami „Mazowiecki Kurator Oświaty nie posiada decyzji Ministra Finansów o zwiększeniu budżetu Wojewody Mazowieckiego. Decyzja ta wpływa do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego. Kuratorium Oświaty w Warszawie otrzymało jedynie informację o Decyzji Nr 39 Wojewody Mazowieckiego z dnia 5 kwietnia 2022 r. o zmianie planu dotacji według odpowiedniej klasyfikacji budżetowej.” Umowy zawarto niezwłocznie po tej dacie czym wypełniono obowiązek określony w § 13 ust 2 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3;
- 3 sprawozdania finansowe, zestawienia ilościowo wartościowe wydatków, informacje o zrealizowanych działaniach, zestawienia ilościowe, faktury oraz protokoły

przekazania/przyjęcia na stan 7 podmiotów prowadzących wpłynęły do Kuratorium w terminie przewidzianym w § 10 ust. 1 umów tj. do 15 stycznia roku następującego po roku otrzymania wsparcia finansowego. W przypadku 1 podmiotu prowadzącego³⁰ dokumenty wpłynęły 16 stycznia tj. w pierwszy dzień roboczy po 15 stycznia, który w 2023 r. przypadał w niedzielę, natomiast dokumenty 2 pozostałych podmiotów prowadzących³¹ wpłynęły po terminie. Wicekurator w piśmie z 25 kwietnia br. wskazał: *„Rozliczenie finansowe, skany faktur, oraz protokoły przekazania/przyjęcia na stan Gminy Mała Wieś wpłynęły 17.01.2023 r., nadane zostały dn. 11.01.2023 r. Z gminy Sochaczew sprawozdanie wpłynęło 19.01.2023 r. nadano 16.01.2023 r. (...) Datę doręczenia przesyłki określa data znajdująca się na stemplu pocztowym.”* Z przekazanych kontrolującemu dokumentów i wyjaśnień wynika, że wymagane dokumenty złożono w terminie;

- 4 informacja o zrealizowanych działaniach oraz zestawienie ilościowe La Fontaine S.C. przekazane zostały dopiero 24 stycznia 2023 r. – czyli po terminie wynikającym z § 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3. Wicekurator w piśmie z 25 kwietnia br. wskazał: *„W związku z tym, że sprawozdanie organu prowadzącego La Fontaine S.C. (dotyczące części merytorycznej) nie wpłynęło w terminie do 15 stycznia, przeprowadzono rozmowę telefoniczną w celu ustalenia, na jakim etapie znajduje się obowiązek realizacji sprawozdawczości z programu, czego konsekwencją był wpływ sprawozdania w dniu 24 stycznia.”*;
- 5 oświadczenia o spełnieniu § 2 pkt. 6 rozporządzenia La Fontaine S.C. sporządzone zostało dopiero 26 stycznia 2023 r., a gminy Sochaczew 27 marca 2023 r. Zgodnie z wyjaśnieniem Wicekuratora z 25 kwietnia 2023 r. *„Gmina Sochaczew nie dopełniła wymogu określonego w § 2 pkt. 6 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3. W związku z bardzo krótkim czasem na rozliczenie 800 szkół pracownik ZFK poinformował telefonicznie organ o braku oświadczenia. Jednostka przesłała oświadczenie 27.03.2023. Niemniej jednak Gmina Sochaczew zachowała obowiązek przeznaczenia 50% dotacji na zakup książek.”* W wyjaśnieniach z 10 maja br. odniesiono się natomiast do oświadczenia La Fontaine S.C.: *„Rozliczenie finansowe jednostki niepublicznej La Fontaine S.C. zostało przesłane 13.01.2023 r. (...) W rozliczeniu finansowym wystąpiły błędy i brakowało oświadczenia, w związku z powyższym po telefonicznej interwencji, organ prowadzący nadał 26.01.2023 r. korektę rozliczenia. Przesyłając*

³⁰ Dotyczy Gminy Góra Kalwaria.

³¹ Dotyczy Gmin Mała Wieś i Sochaczew.

korektę pominął jednak oświadczenie, które wystawione było z dniem 26.01.2023 r. Na prośbę telefoniczną pracownika Zespołu Finansowo-Księgowego oświadczenie zostało dostane.”;

- 6 korekty sprawozdań organów prowadzących wpłynęły do Kuratorium po terminie przewidzianym na przekazania sprawozdań rocznych wynikającym z § 14 ust. 2 rozporządzenia w sprawie Priorytetu 3. Korekty były składane niezwłocznie po stwierdzeniu takiej konieczności przez pracownika KO dokonującego weryfikacji prawidłowości złożonej dokumentacji. Powyższe korekty wpłynęły w terminie umożliwiającym uwzględnienie danych w nich zawartych w zbiorczym sprawozdaniu z realizacji Priorytetu 3 przekazywanym do MEiN do 15 lutego każdego roku;
- 7 zwrotów niewykorzystanej dotacji dokonano we wszystkich przypadkach w terminie wynikającym z § 8 ust. 2 umowy, przez co nie naliczono odsetek, o których mowa w § 8 ust. 5 i 6 zawartych umów.

Kurator odniósł się do problemów napotykanym przez pracowników w trakcie realizacji Priorytetu 3 Programu wskazując, że: *„Ogromnym utrudnieniem są bardzo ogólne zapisy rozporządzenia m. in. w zakresie przeznaczenia wsparcia finansowego w ramach programu, co powoduje rozbieżną ich interpretację. Brak jest jasnych szczegółowych wytycznych w tym zakresie z Ministerstwa Edukacji i Nauki, a ewentualne otrzymywane wytyczne ulegały zmianie na przestrzeni czasu. Efektem tego są trudności w realizacji programu.*

Możliwość wielokrotnego otrzymywania wsparcia finansowego w ramach programu generuje corocznie wpływ ogromnej liczby wniosków, natomiast otrzymywane na realizację zadania środki z Ministerstwa Edukacji i Nauki nie zaspokajają tych potrzeb. Ogromna liczba wniosków stanowi duży problem szczególnie w przypadku dużych województw, ponieważ proces naboru wniosków, przygotowanie stosownej dokumentacji, ocena wniosków, a następnie zawarcie umów na realizację zadania i konieczność przekazania środków w określonym, bardzo krótkim czasie stanowi duże utrudnienie. Ponadto, niski pułap środków przeznaczonych dla poszczególnych typów beneficjentów (od kwoty 1.500 zł) powoduje dużą liczbę zawieranych umów, co z kolei generuje ogromną sprawozdawczość w ramach programu. Krótki czas na podsumowanie programu w ramach województwa (30 dni), w szczególności ze względu na konieczność dokonywania przez organy prowadzące korekt sprawozdań jest ogromnym wyzwaniem.

Realizacja tych zadań nakłada się na terminy realizacji innych programów rządowych i realizację bieżących zadań. Nie wszystkie organy prowadzące dokonują weryfikacji danych przekazanych przez szkoły, zarówno na etapie wniosku, jak też na etapie sprawozdawczości. W konsekwencji przekazywane dane są niekompletne lub nieprawidłowe, co generuje ogromne trudności zarówno dla Zespołu oceniającego wnioski, jak również dla pracowników zajmujących się analizą sprawozdań i rozliczeniem dotacji.”

W piśmie z 10 maja br. wskazano również na usprawnienia w obsłudze Programu „Spotkania dotyczące programu i zasad jego realizacji organizuje Ministerstwo Edukacji i Nauki z przedstawicielami poszczególnych województw, a podczas spotkań omawiane są bieżące sprawy związane z realizacją programu (...) Utrzymywany jest stały kontakt telefoniczny i wymiana doświadczeń, zarówno z koordynatorem programu w Ministerstwie, jak również z przedstawicielami innych województw, co wpływa na usprawnienie realizacji i efektywniejszą obsługę programu.”

Biorąc pod uwagę całość zgromadzonego podczas kontroli materiału oraz udzielone wyjaśnienia informuję, że realizację Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2021-2025, w okresie od 1 listopada 2021 r. do dnia kontroli oceniono **pozytywnie**.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, pragnę poinformować, że w zakresie stanowiącym przedmiot kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Artur Subda
Dyrektor Wydziału Kontroli